

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยเปิดกว้างสู่โลกาภิวัตน์ และเกิดการเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมอย่างไร้พรมแดนเข้าสู่สังคมไทย โดยขาดความรู้ที่จะเป็นภูมิคุ้มกันในการก่อกองที่ดี ได้ส่งผลกระทบต่อระบบคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรมการดำรงชีวิต และการปฏิสัมพันธ์ในสังคมไทย ให้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม คนไทยมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญส่วนตนมากกว่าส่วนรวม การให้คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นคนและการยึดหลักธรรมในการดำรงชีวิตเริ่มเสื่อมถอยลง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติถูกกลืนและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่น้อย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550 : ๗) จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้สังคมจำเป็นต้องย้อนกลับมาศึกษาศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนาซึ่งเป็นทุนทางสังคมของไทยที่มีคุณค่าและสอดคล้องสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์ยังส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อเด็กและเยาวชน การพัฒนาคนในสังคมจึงต้องปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะในเชิงรุกมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม โดยเฉพาะปัญหาด้านการขาดคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ในสังคมไทย อันจะเป็นผลต่อความมั่นคงปลอดภัย ความสงบสุขของประชาชน และการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ จึงเป็นเรื่องที่ ดึงงามและจะเป็นผลต่อการพัฒนาทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ (กรมศาสนา . 2549 : 13)

สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยนับวันจะมีความซับซ้อน วิกฤติ และรุนแรงมากขึ้นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเชิง การแข่งขันแบบเสรี การเร่งรีบ และการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยมผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่ง จึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ล่อแหลมต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การนิยมซื้อสินค้าราคาแพง การเสพและดื่มของมีเมา การเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิงและสถานบันเทิง

การมีส่วนร่วมในการเล่นการพนันและเกมสล็อตคอมพิวเตอร์ การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง การแข่งรถซึ่งรวมทั้งการช่วยวิ่งเร้าจากสื่อ เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีนิสัยบริโภคนิยมฟุ้งเพื่อสุรุษสุร่าย เด็กและเยาวชนดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เสี่ยงต่อการประสบปัญหา อีกทั้งยังขาดการดูแลคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากสังคมอย่างจริงจัง (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2549 : 1)

ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมคาดหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนแล้วการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่มีผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้ เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นๆ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมประเทศชาติต่อไป (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 1)

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ขาดระเบียบวินัย กระทำตัวให้เหมาะสมกับวัย รู้จักคุณค่าของตนเอง โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการ พัฒนาการวินัยให้แก่ นักเรียนโดยตรง ทั้งนี้จะต้องอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ครอบคลุมทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นกลไกในการพัฒนาคน ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา สุขภาพพลานามัย และการประกอบอาชีพเพื่อให้ประชากรในชาติมีนิสัยรักในการพัฒนาตนเอง มีหลักธรรมของศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นในครรลองของชีวิต มีจิตสำนึกในความเป็นไทยดำรงชีวิตได้ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาประเทศชาติที่สมดุล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : ไม่มีเลขหน้า)

วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและพฤติกรรมจากวัยเด็กไปสู่วัยแห่งความเป็นผู้ใหญ่ เป็นสภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิตที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมแบบเด็กๆ ไปสู่พฤติกรรมของผู้ใหญ่ซึ่งสังคมแต่ละแห่งจะเป็นตัวกำหนดแบบฉบับแห่งพฤติกรรมเหล่านี้ให้และหากวัยรุ่นเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตามแบบฉบับของสังคมก็ถูกมองว่าประพฤติปฏิบัติในทางที่ไม่พึงประสงค์ จากข่าวที่ปรากฏตามสื่อมวลชนจำนวนไม่น้อยสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนที่น่าตกใจ เช่น ข่าวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การใช้ความรุนแรงทะเลาะวิวาทถึงขั้นเสียชีวิต การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยไร้แก่นสาร จนอาจนำไปสู่การประกอบคดีอาชญากรรม เป็นต้น และจากข้อมูลของโครงการเฝ้าระวังสถานการณ์เด็กไทยของสถาบันรามจิตติ พบว่า ปัจจุบันยังอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงหลายด้าน เนื่องจากเด็กไทยต้องเผชิญอยู่กับความอ่อนแอของครอบครัว การที่เยวกลางคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ถูกทำร้ายทางเพศ และถูกล่อลวงไปในทางผิดแม้ว่าสาเหตุของการประพฤติผิดจะมาจากหลายสาเหตุ แต่หากระบบการศึกษามีพลังที่เข้มแข็งเพียงพอ ก็อาจจะสร้างเกราะป้องกันจิตใจของเยาวชนไม่ให้กระทำผิดคิดร้ายและมีจิตใจที่มุ่งกระทำความดีได้ ในสภาพความเป็นจริงย่อมมีเยาวชนคนรุ่นใหม่ผ่านเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องรุ่นแล้วรุ่นเล่า หากผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้รับรู้ว่า มีข้อบกพร่องอย่างไรเกิดขึ้นในระบบการจัดการศึกษาและระบบการเรียนการสอนแล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมสิ่งเหล่านั้นในทันที ย่อมจะเป็นทางช่วยพัฒนาเยาวชนรุ่นต่อไปให้เป็นคนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ได้ทางหนึ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 2) ซึ่งปัจจุบันปัญหาที่พบบ่อยทั้งโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง คือการคิดเกมส์ซึ่งจัดว่าเป็นปัญหาใหญ่ ที่พบบ่อยกว่าปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เนื่องจากครูจะมองเห็นว่า เรื่องการคบหากันระหว่างเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องปกติของวัย ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับของปัญหานี้ยังไม่รุนแรง ส่วนปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน พบยาเสพติดที่ทำให้เป็นภาระของครูในการติดตามดูแลคือ การสูบบุหรี่ ซึ่งนักเรียนมักหลบไปสูบบุหรี่ในสถานที่ลับตา เช่น ในบริเวณห้องน้ำ เป็นต้น แต่มีเปอร์เซ็นต์น้อยมาก ทั้งนี้ นักเรียนยังเห็นว่าเป็นเรื่องของความโก้เก๋และทำตามเพื่อน กระนั้นก็ตามหากเทียบระดับการส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน การคิดเกมส์จะส่งผลกระทบต่อในวงกว้างกว่า และมีนักเรียนจำนวนมากเข้าไปเกี่ยวข้องหลายคนเป็นนักเรียนค่อนข้างเรียนดี การเล่นเกมส์นำไปสู่ปัญหาการมั่วสุม การหนีเรียน ไม่สนใจภาระหน้าที่อื่น เสียสุขภาพ และเสียทรัพย์สิน(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 4) ขณะเดียวกัน พิทยา ผลโยธิน (2541 : 4) ได้กล่าวถึงปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ฝ่ายปกครองกับนักเรียนว่า อาจารย์ฝ่ายปกครองเองก็ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักเรียน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ชอบใช้อำนาจเกินขอบเขต ใช้อิทธิพลและไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียน ขาดความยุติธรรม ลำเอียง ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ เกิดภาพพจน์ในทางลบแก่ผู้พบเห็นต่างๆ ที่พฤติกรรมดังกล่าวอาจไม่ใช่พฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองดูแลและการฝึกวินัยให้กับเด็กนักเรียน เด็กจะเติบโตเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2526 : 262) ดังนั้นในการดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงถือเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรจะให้ความสำคัญพอๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาจึงต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในการจะเสริมสร้างวินัย คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน นักศึกษาควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน ก็สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่สร้างความเดือดร้อนและความวุ่นวายในสังคม โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยได้เริ่มก่อตั้งในปี 2544 ปัจจุบันมีครูและบุคลากรทางการศึกษา 81 คน นักการ 17 คน นักเรียน 1,498 คน ถือได้ว่าโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีเป็นสถาบันการศึกษาที่มีการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ในระยะเวลาเพียง 7 ปี สามารถรับนักเรียนนักศึกษาได้ถึง 1,498 คน ซึ่งก็ได้รับความไว้วางใจจากนักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในนโยบายการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนนักศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษาเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคมและประเทศชาติ

จากการประเมินมาตรฐานที่ 4 ตัวชี้วัดที่ 5 (รายงานการประเมินตนเอง. 2551: ไม่มีเลขหน้า) จัดทำโดยงานปกครองและแก้ไขปัญหาเสพติด ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี จำนวน 1,047 คน พบว่ามีนักเรียนนักศึกษาฝ่าฝืนระเบียบโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี ว่าด้วยการบริหารนักเรียนนักศึกษา พ.ศ 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2548 คิดเป็นร้อยละ 58.26 จากการประเมินสภาพคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 8 ด้าน

ประกอบด้วย 1) การมาโรงเรียนสาย 2) การแต่งกายผิดระเบียบ 3) การเสพสารเสพติด 4) การทะเลาะวิวาท 5) การดื่มสุรา 6) การเล่นการพนัน 7) การลักขโมย 8) ชู้สาว ซึ่งจากข้อมูลที่สามารถบันทึกได้พบว่า 1) นักเรียนมีพฤติกรรมมาโรงเรียนสายเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 40 สาเหตุเกิดจากนักเรียนขาดความรับผิดชอบนอนตื่นสาย พ่อแม่ทำงานอยู่ต่างจังหวัดขาดการดูแลและควบคุมความพฤติกรรม และพักอาศัยอยู่หอพัก 2) พฤติกรรมการแต่งกายผิดระเบียบ จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 15.28 สาเหตุเกิดจากนักเรียนขาดความรับผิดชอบเครื่องแบบของโรงเรียนมีหลายแบบการสวมใส่ในแต่ละวันจึงเกิดปัญหา. 3) การเสพสารเสพติด (บุหรี่) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 1.34 สาเหตุเกิดจากนักเรียนมีพฤติกรรมสูบบุหรี่มาตั้งแต่มัธยมแล้ว ตามเพื่อน อยากทดลอง 4) การดื่มสุรา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.24 สาเหตุเกิดจากนักเรียนมีพฤติกรรมดื่มสุรามาดังแต่มัธยมแล้ว ตามเพื่อน อยากทดลอง เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หากปล่อยให้เกิดปัญหาในลักษณะอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็จะลดลง และในขณะเดียวกันคุณภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนก็จะเกิดปัญหาด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยในฐานะของหัวหน้างานปกครองและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม ดูแล แก้ไขปัญหาให้นักเรียน นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน มีความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจะดำเนินไปเป็นผลสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบาย และโครงสร้างของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบรรทัดฐานที่ต้องการให้นักศึกษาเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข เมื่อผู้วิจัยมีโอกาสที่จะส่งเสริมและพัฒนา จึงต้องริบกระทำทันทีโดยยึดกรอบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดไว้ มีจำนวน 15 ด้าน มาเป็นกรอบในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ 1) ความมีมนุษยสัมพันธ์ 2) ความมีวินัย 3) ความรับผิดชอบ 4) ความซื่อสัตย์สุจริต 5) ความเชื่อมั่นในตนเอง 6) การประหยัด 7) ความสนใจใฝ่รู้ 8) การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน 9) ความรักสามัคคี 10) ความกตัญญู 11) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 12) การพึ่งตนเอง 13) ความปลอดภัย 14) ความอดทนและอดกลั้น 15) มีมารยาทไทย

จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา ด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ และจากแบบสอบถามพบว่า นักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี มีปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไข 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านความมีระเบียบวินัย 3) ด้านความซื่อสัตย์ 4) ด้านการละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน 5) ด้านความประหยัด และ 6) ด้านความกตัญญูกตเวที ผู้วิจัยจึงได้สร้างกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาขึ้น เพื่อนำมา

ทดลองใช้พัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี เป็นอย่างไร
2. จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(AR) ได้อย่างไร
3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(AR) ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(AR)
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2552
2. กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา
 - 2.1 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี จำนวน 503 คน จำแนกเป็น
 - 2.1.1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 281 คน
 - 2.1.2 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 222 คน
 - 2.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 53 คน จำแนกเป็น

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี จำนวน 5 คน

2.2.2 ครู อาจารย์ผู้สอน จำนวน 48 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 43 คน จำแนกเป็น

2.3.1 อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 17 คน

1) อาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 11 คน

2) อาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 6 คน

2.3.2 ครูผู้สอน จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1) ครูผู้สอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 10 คน

2) ครูผู้สอนประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำนวน 10 คน

2.3.3 อาจารย์งานปกครองและแก้ไขปัญหาเสพติด จำนวน 3 คน

2.3.4 นักเรียนนักศึกษา จำนวน 503 คน

2.4 ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 3 คน

3. ระยะเวลาที่ทำการศึกษาและทดลองใช้เครื่องมือในการพัฒนาธรรมเนียมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

4. ตัวแปรที่ทำการศึกษา คือ ตามกรอบการพัฒนานักเรียนนักศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา 15 ด้าน ซึ่งผลจากการศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษานักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี พบประเด็นปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญ 6 ด้าน ประกอบด้วย

4.1 ด้านความรับผิดชอบ

4.2 ด้านความมีระเบียบวินัย

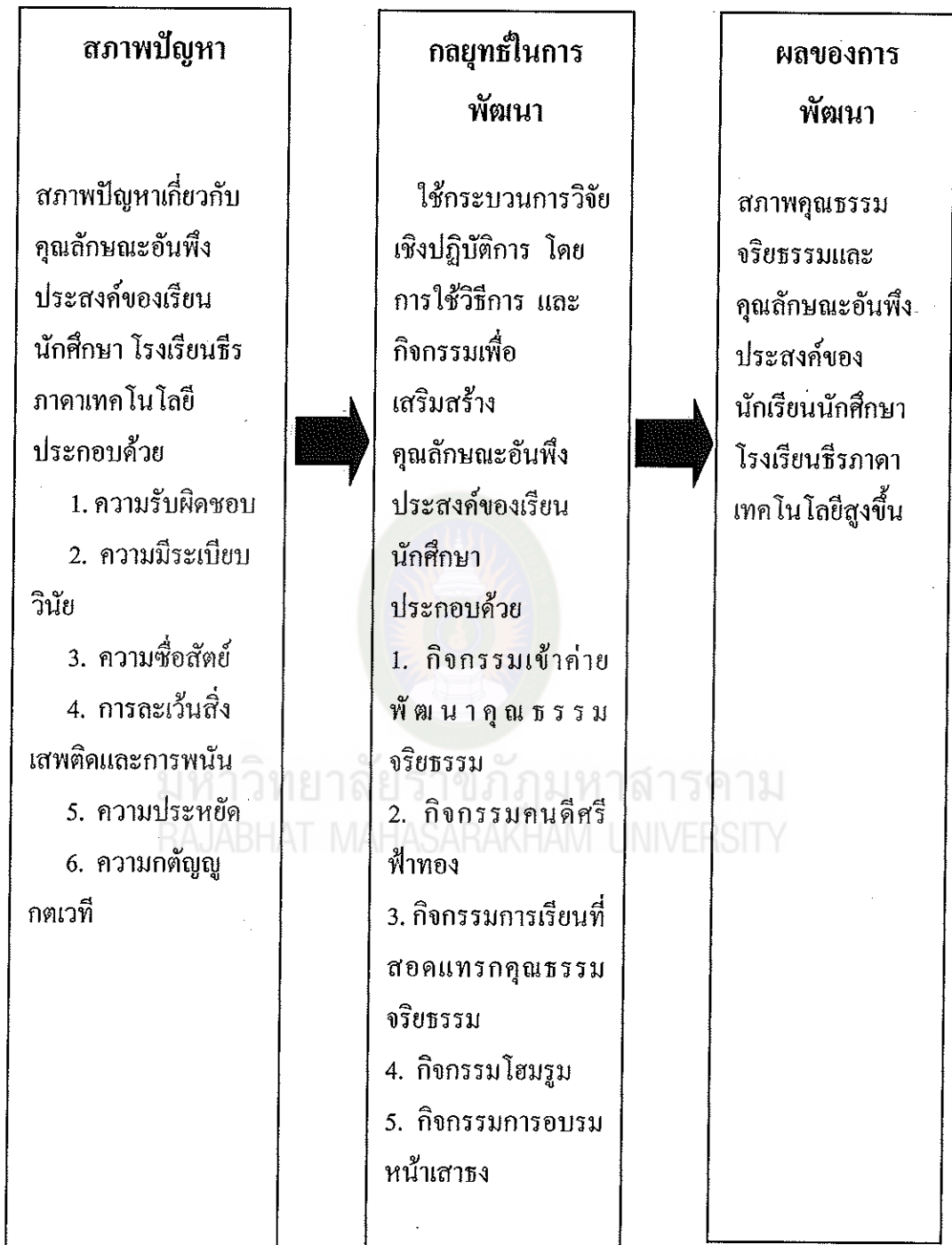
4.3 ด้านความซื่อสัตย์

4.4 ด้านการละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน

4.5 ด้านความประหยัด

4.6 ด้านความกตัญญูกตเวที

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบความคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการปรับปรุงพฤติกรรม เพื่อให้ นักเรียนมีคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่สังคมยอมรับและต้องการ ได้แก่ ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่นักเรียนนักศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดไว้ พึ่งมีและปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและเป็นจุดหมายปลายทางของการดำเนินชีวิต หรือสิ่งที่คนส่วนใหญ่ เห็นคุณค่า น่ายกย่องและยึดถือในการดำเนินชีวิต

3. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การวางแผนปฏิบัติ การจัดโครงการ / กิจกรรมต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษา มีพฤติกรรม เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง นักเรียนนักศึกษามีความตั้งใจในการเรียน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพากเพียร การยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในสิ่งที่ดีหรือไม่ดี สามารถควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่น เพียรพยายามในการเรียน และการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทันท่วงเวลา มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การใช้เวลา อย่างมีระบบและเหมาะสม ตลอดทั้งปฏิบัติอย่างครบถ้วน

3.2 ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การแสดงออกถึงการรู้คุณหรือการสนองบุญคุณต่อผู้ที่มีพระคุณ หน่วยงานที่ตนทำงานของบุคคล ทั้งด้านความคิดและการกระทำ

3.3 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง นักเรียนนักศึกษาสามารถควบคุมความประพฤติ ปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลงกฎหมายและศีลธรรม

3.4 ความซื่อสัตย์ หมายถึง นักเรียนนักศึกษามีความประพฤติที่ตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง หรือประพฤติชอบในทางที่ชอบ เช่น ไม่พูดเท็จ ไม่ลักขโมย ไม่แอบอ้างผลงานของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่ทุจริตในการสอบ ฯลฯ

3.5 ความประหยัด หมายถึง นักเรียนนักศึกษามีความระมัดระวัง การรู้จักยับยั้งในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุอุปกรณ์ น้ำ ไฟฟ้า ฯลฯ ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้พอเหมาะพอควร เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า

3.6 การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน หมายถึง การไม่เสพ ไม่เล่นหรือไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและการพนันทุกประเภทที่ผิดกฎหมาย หรือมีโทษต่อร่างกายรวมถึงการไม่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นภัยและอาจนำไปสู่การเสพสิ่งเสพติดและการพนัน

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนัก
 บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

5. นักเรียนนักศึกษา หมายถึง นักเรียนนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่

1 โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
 การศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

นักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีขึ้น ผลการ
 เรียนของนักเรียนนักศึกษาคิดขึ้น ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY